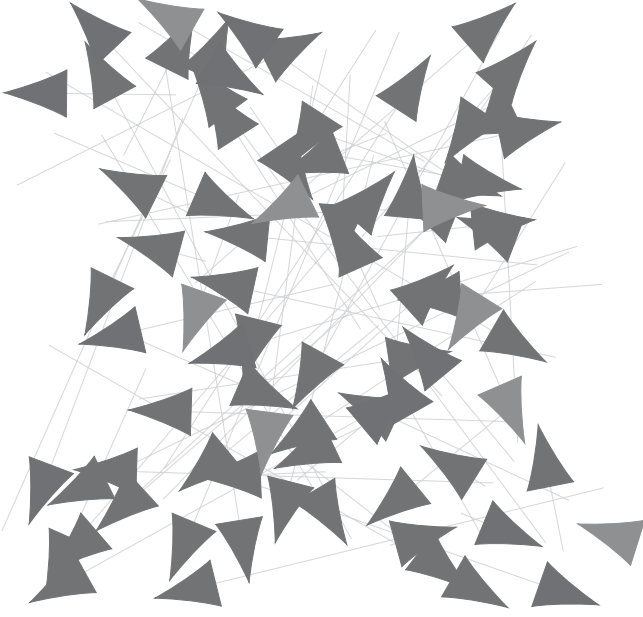

गणित पायाभूत पूरक पुस्तिका भाग - २

इयत्ता - ६ वी

नाव : _____

इयत्ता : _____

शाळा : _____

- पूरक पुस्तिकेबद्दल माहिती -

- या पुस्तिकेत गणिताच्या मूलभूत कौशल्याचा समाविष्ट केलेला आहे.
- सुरवातीला विद्यार्थ्यांना प्रश्न समजून घेण्यासाठी शिक्षक किंवा पालकांची मदत घ्यावी लागेल.
- ही पुस्तिका इयत्ता निहाय अध्ययन निष्पत्ती साध्य करण्यासाठी आवश्यक पाया निर्माण करण्यास सहाय्यक आहे.

- महत्वपूर्ण सूचना -

1. दररोज किमान एका पानाचा सराव करणे अपेक्षित आहे.
2. विद्यार्थी आवश्यक असेल तिथे शिक्षक/पालक/सहाध्यायी गट यांची मदत घेऊ शकतात.
3. विद्यार्थी संभाषणाचा सराव सहाध्यायी गट/शिक्षक/पालक यांच्या समवेत करू शकतात. जर एखाद्या विद्यार्थ्याला वाचनासाठी मदत आवश्यक असेल, तरीही सहाध्यायी गट/शिक्षक/पालक यांची मदत घेतली जावू शकते.
4. साधारणपणे एका आठवड्यात 3 - 4 पानांचा सराव याप्रमाणे ही पूरक पुस्तिका 3 ते 4 महिन्यात पूर्ण केली जावू शकते.
5. अतिरिक्त सराव आणि संगणकीय प्रत मिळविण्यासाठी वरील लिंक किंवा QR कोड स्कॅन करा.
6. स्मार्ट फोन, गुगल लेन्स किंवा अन्य संयुक्तिक ॲप्लिकेशनचा वापर करून QR कोड स्कॅन केला जावू शकतो.

<http://sikshana.org/fln.html>

‘ही पुस्तिका प्रकाशित करण्याच्या कार्यात ऑलस्टेट इंडिया ही कंपनी शिक्षणा फाऊंडेशन या संस्थेची एक अभिमानी प्रायोजक आहे. तथापि, या पुस्तिकेत व्यक्त केलेली मते, त्यातील आशय आणि दिलेली कोणतीही माहिती केवळ लेखकांची आहे आणि ऑलस्टेट इंडिया कोणत्याही प्रकारे याचे समर्थन करत नाही, सहमत किंवा सदस्यत्व असल्याचा दावा करत नाही. सामग्रीसाठी कोणतेही प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष दायित्व, प्रचार, प्रसार किंवा त्याचा प्रभाव, केवळ शिक्षणा फाऊंडेशनशी संबंधित असेल.’

अनुक्रमणिका

अनु क्र.	घटक	पान क्र.
1	बेरीज - वजाबाकी	1 - 8
2	गुणाकार - भागाकार	9 - 16
3	अपूर्णांक	17 - 24
4	भूमिती	25 - 28
5	मापन	29 - 32
6	पूर्णांकयुक्त अपूर्णांक	33-34
7	दशांश अपूर्णांक	35 - 40

1. वर्णनाशी जुळणारी संख्या लिही.

- a. 100 पेक्षा कमी संख्या. _____
- b. 100 च्या जागी 3 असलेली संख्या. _____
- c. 25 आणि 26 ची बेरीज असलेली संख्या. _____
- d. 10 मधून 4 वजा केल्यावर मिळणारी संख्या. _____
- e. एक आणि दहाच्या ठिकाणी समान अंक असलेली दोन अंकी संख्या . _____

2. योग्य क्रमांकाच्या नावावर खून कर आणि चुकीचे क्रमांकाचे नाव पार कर. जिथे चुकीचे असेल तिथे योग्य क्रमांकाचे नाव लिही.

संख्या	संख्येचे नाव	बरोबर / चूक	संख्येचे बरोबर नाव
450	चारशे पन्नास		
762	सातशे सव्वीस		
831	आठशे एकतीस		
569	पाचशे एकोणसत्तर		
385	आठशे पस्तीस		

3. दिलेल्या संख्येच्या पुढची संख्या लिही.

संख्या	पुढील संख्या.	संख्या	पुढील संख्या.
235		343	
509		567	
419		999	
673		899	
400		759	

1. चार अंकी संख्येला गोल करा.

34	5109	334	4	1000	3400
678	2	6678	6	500	503
5613	45	900	8890	12	6670
704	6580	1244	23	556	1

2. दिलेल्या संख्या अक्षरात लिही. (एक उदाहरण सोडवून दिले आहे.)

संख्या	अक्षरातील संख्या
32358	
55090	
41796	
67307	
40003	
31436	
56475	
99903	
82994	
67592	

उदा.1

	1	
	5	8
+	3	5
		3

⇒

	1	
	5	8
+	3	5
	9	3

एककांची बेरीज

दशकांची बेरीज

उदा.2

	1	1	
	1	6	4
+	7	5	7
			1

⇒

	1	1	
	1	6	4
+	7	5	7
		2	1

⇒

	1	1	
	1	6	4
+	7	5	7
	9	2	1

एककांची बेरीज

दशकांची बेरीज

शतकांची बेरीज

दिलेल्या उदाहरणांचे निरीक्षण कर आणि त्यानुसार बेरीज कर.

	द.	ए.
	2	4
+	4	7

	द.	ए.
	3	8
+	2	9

	द.	ए.
	6	7
+	1	8

	द.	ए.
	4	4
+	4	6

	द.	ए.
	6	6
+	2	5

	द.	ए.
	1	9
+	2	9

	श.	द.	ए.
	9	9	6
+	9	7	8

	श.	द.	ए.
	8	9	6
+	9	6	8

	श.	द.	ए.
	7	9	5
+	9	9	8

	श.	द.	ए.
	5	9	5
+	9	6	8

	श.	द.	ए.
	5	9	8
+	9	5	8

	श.	द.	ए.
	2	8	7
+	9	3	8

	श.	द.	ए.
	1	8	3
+	9	2	8

	श.	द.	ए.
	5	9	9
+	9	7	8

हातच्याची वजाबाकी

Date : ____ / ____ / ____

उदा.1

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline & 7 & 2 \\ \hline - & 3 & 8 \\ \hline & & \\ \hline \end{array} \Rightarrow \begin{array}{|c|c|c|} \hline & \cancel{7} & \textcircled{2} \\ \hline - & 3 & 8 \\ \hline & & 4 \\ \hline \end{array} \Rightarrow \begin{array}{|c|c|c|} \hline & \cancel{7} & \textcircled{2} \\ \hline - & 3 & 8 \\ \hline & 3 & 4 \\ \hline \end{array}$$

एककस्थानी 2 हा अंक आहे. 2 या लहान अंकातून 8 हा मोठा अंक वजा होऊ शकत नाही, म्हणून शेजारील दशक स्थानी 7 या अंकातून 1 हातचा घेतल्यावर दशक स्थानी 6 ही संख्या शिल्लक राहते, त्यामुळे 12 ही संख्या तयार झाली, म्हणून 12 या संख्येतून 8 वजा केल्यानंतर आपल्याला 4 ही बाकी मिळते. 6 या दशकस्थानी संख्येतून 3 वजा केल्यानंतर 3 बाकी मिळते.

उदा.2

$$\begin{array}{|c|c|c|c|} \hline & 2 & 3 & 4 \\ \hline - & 1 & 7 & 5 \\ \hline & & & \\ \hline \end{array} \Rightarrow \begin{array}{|c|c|c|c|} \hline & 2 & \cancel{3} & \textcircled{4} \\ \hline - & 1 & 7 & 5 \\ \hline & & & 9 \\ \hline \end{array} \Rightarrow \begin{array}{|c|c|c|c|} \hline & \cancel{2} & \cancel{3} & \textcircled{4} \\ \hline - & 1 & 7 & 5 \\ \hline & 0 & 5 & 9 \\ \hline \end{array}$$

दिलेल्या उदाहरणांचे निरीक्षण कर आणि त्यानुसार वजाबाकी कर.

$ \begin{array}{r} 68 \\ - 49 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 25 \\ - 19 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 97 \\ - 69 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 68 \\ - 29 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 73 \\ - 48 \\ \hline \end{array} $
$ \begin{array}{r} 71 \\ - 7 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 95 \\ - 18 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 56 \\ - 38 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 75 \\ - 46 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 98 \\ - 89 \\ \hline \end{array} $
$ \begin{array}{r} 926 \\ - 658 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 835 \\ - 368 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 956 \\ - 598 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 923 \\ - 567 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 753 \\ - 378 \\ \hline \end{array} $
$ \begin{array}{r} 925 \\ - 568 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 953 \\ - 368 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 763 \\ - 398 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 932 \\ - 778 \\ \hline \end{array} $	$ \begin{array}{r} 678 \\ - 593 \\ \hline \end{array} $

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

बेरीज व वजाबाकी

दिलेल्या संख्यांची मांडणी करुन बेरीज कर.

1) $904 + 45 =$

श. द. ए.

	9	0	4
+		4	5

2) $316 + 71 =$

श. द. ए.

+			

3) $356 + 20 =$

श. द. ए.

+			

4) $79 + 532 =$

श. द. ए.

+			

5) $93 + 671 =$

श. द. ए.

+			

6) $547 + 70 =$

श. द. ए.

+			

7) $322 + 13 =$

श. द. ए.

+			

8) $479 + 20 =$

श. द. ए.

+			

9) $17 + 342 =$

श. द. ए.

+			

10) $467 + 322 =$

श. द. ए.

+			

11) $479 + 220 =$

श. द. ए.

+			

12) $417 + 342 =$

श. द. ए.

+			

खाली दिलेल्या संख्यांची मांडणी करुन वजाबाकी कर.

13) $342 - 324 =$

श. द. ए.

-			

14) $180 - 108 =$

श. द. ए.

-			

15) $512 - 342 =$

श. द. ए.

-			

16) $621 - 29 =$

श. द. ए.

-			

17) $203 - 62 =$

श. द. ए.

-			

18) $868 - 57 =$

श. द. ए.

-			

19) $766 - 22 =$

श. द. ए.

-			

20) $797 - 68 =$

श. द. ए.

-			

Date : ____ / ____ / ____

1. बेरीज

$$\begin{array}{r} 5130 \\ + 206 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7134 \\ + 2711 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4305 \\ + 3815 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5797 \\ + 2378 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1897 \\ + 1411 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 478 \\ + 1559 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6703 \\ + 763 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 234 \\ + 1461 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4498 \\ + 853 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5239 \\ + 3410 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4204 \\ + 2657 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4763 \\ + 606 \\ \hline \end{array}$$

1. वजाबाकी

$$\begin{array}{r} 7288 \\ - 6870 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1649 \\ - 4510 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2809 \\ - 1352 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4103 \\ - 2171 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5622 \\ - 5884 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7496 \\ - 2207 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5489 \\ - 5300 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2292 \\ - 1789 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7265 \\ - 4832 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 44556 \\ - 1693 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 85898 \\ - 7523 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 56965 \\ - 9198 \\ \hline \end{array}$$

आकारमानाची बेरीज आणि वजाबाकी

उदा. 2 लिटर 2 मिली + 1 लि 45 मिली

	लिटर	मिली
	2	0 0 2
+	1	0 4 5
	3	0 4 7

3 लिटर 47 मिली

15 लिटर 250 मिली - 8 लिटर 750 मिली

	लिटर	मिली
	15 ¹⁴	2 5 0
-	8	7 5 0
	0 6	5 0 0

6 लिटर 500 मिली

वरील उदाहरणाप्रमाणे खालील उदाहरणे सोडव.

1) 12 लिटर 300 मिली + 32 लिटर 50 मिली

2) 1 लिटर 10 मिली + 2 लिटर 20 मिली

3) 1000 लिटर 450 मिली + 1500 लिटर 50 मिली

4) 200 लिटर 30 मिली + 900 लिटर 90 मिली

5) 170 लिटर 750 मिली + 350 लिटर 450 मिली

6) 1 लिटर 500 मिली + 1 लिटर 300 मिली

7) 12 लिटर 900 मिली + 8 लिटर 250 मिली

8) 14 लिटर 300 मिली + 4 लिटर 250 मिली

9) 7 लिटर 500 मिली - 750 मिली

10) 10 लिटर 450 मिली - 750 मिली

खालील उदाहरणाचे निरीक्षण कर.

1. 1450 आणि 245 या संख्यांमधील फरक काय असेल?

उत्तर: मोठ्या संख्येतून लहान संख्या वजा केल्यानंतर आपल्याला फरक मिळेल.

1	4	5	0
—	2	4	5
1	2	0	5

1450	
245	1205
फरक = 1205	

2. दोन संख्यांमधील फरक हा 279 इतका आहे. जर मोठी संख्या 356 तर लहान संख्या काय असेल?

..... — =

लहान संख्या असेल

मोठी संख्या 356	
लहान संख्या	279

3. दोन संख्यांमधील फरक हा 279 इतका आहे. जर लहान संख्या 356 तर मोठी संख्या काय असेल?

मोठी संख्या = +
.....

मोठी संख्या = ?	
356	
लहान संख्या	फरक 279

4. केडगावची 6500 लोकसंख्या आहे. त्यापैकी 3300 महिला आहेत, तर गावात एकूण किती पुरुष असतील?

महिला + पुरुष = एकूण लोकसंख्या

..... + =

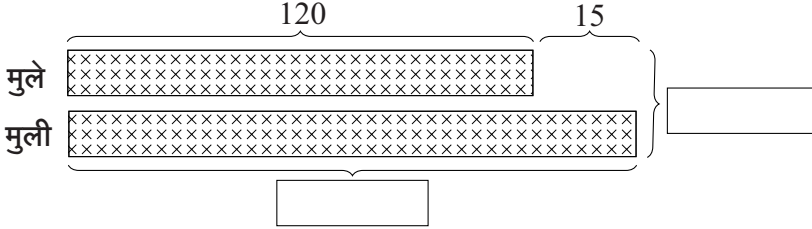
एकूण पुरुष =

लोकसंख्या	
6500	
3300	
महिला	पुरुष

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:	😊 😐 😞	पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी	
---------------------------	-------	---------------------------	--

खालील उदाहरणाचे निरीक्षण कर.

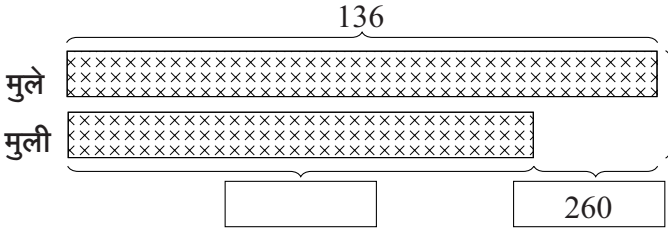
1. एका कार्यक्रमात 120 मुले आहेत, मुलांपेक्षा 15 मुली जास्त आहेत.

a) एकूण किती मुली आहेत?

b) एकूण किती मुले आहेत?

2. बुद्धिबळ क्लबमध्ये 260 सदस्य आहेत, त्यापैकी 136 मुले आहेत.

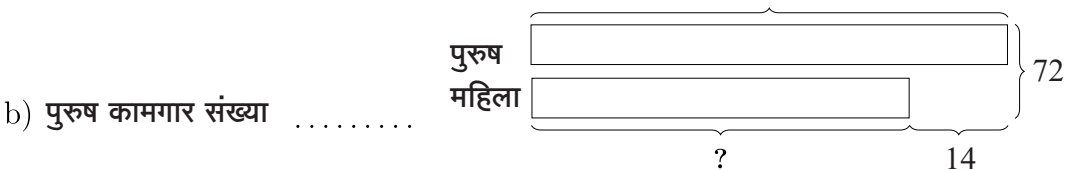

a) एकूण किती मुली आहेत?

b) मुलीपेक्षा मुले कितीने जास्त आहेत?

3. एका कारखान्यात 72 कामगार आहेत. पुरुष कामगारांच्या तुलनेत 14 महिला कामगार कमी आहेत?

a) महिला कामगार संख्या

b) पुरुष कामगार संख्या

गुणाकार

गुणाकार कर.

3726 या संख्येला 5 ने गुणूया

उदा.

Diagram 1: 3726 × 5, 0 is written below the 6.

Diagram 2: 3726 × 5, 30 is written below the 26.

Diagram 3: 3726 × 5, 630 is written below the 276.

Diagram 4: 3726 × 5, 18630 is written below the 3726.

$$\begin{array}{r} 2950 \\ \times \quad 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2476 \\ \times \quad 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6049 \\ \times \quad 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4683 \\ \times \quad 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1010 \\ \times \quad 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2142 \\ \times \quad 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1256 \\ \times \quad 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3000 \\ \times \quad 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5002 \\ \times \quad 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2222 \\ \times \quad 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7813 \\ \times \quad 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4126 \\ \times \quad 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1234 \\ \times \quad 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1111 \\ \times \quad 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1500 \\ \times \quad 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9210 \\ \times \quad 7 \\ \hline \end{array}$$

उदाहरणाचे निरीक्षण करुन गुणाकार कर.

$$14 \times 3 = \boxed{42} \quad 26 \times 2 = \boxed{} \quad 65 \times 5 = \boxed{} \quad 83 \times 4 = \boxed{}$$

$$14 \times 30 = \boxed{420} \quad 26 \times 20 = \boxed{} \quad 65 \times 50 = \boxed{} \quad 83 \times 40 = \boxed{}$$

उदाहरणाचे निरीक्षण करुन गुणाकार कर.

उदा.1

$$34 \times 15 = \boxed{}$$

$\begin{array}{r} 34 \\ \times 15 \\ \hline 170 \end{array}$	$\begin{array}{r} 34 \\ \times 15 \\ \hline 170 \\ + 340 \end{array}$	$\begin{array}{r} 34 \\ \times 15 \\ \hline 170 \\ + 340 \\ \hline 510 \end{array}$
--	---	---

उदा. 2

(b) $19 \times 278 = \underline{\hspace{2cm}}$

$$\begin{array}{r} 278 \\ \times 19 \\ \hline 2502 \\ 2780 \\ \hline 5282 \end{array}$$

$\longrightarrow 278 \times 9$
 $\longrightarrow 278 \times 10$

c) $142 \times 14 = \underline{\hspace{2cm}}$

d) $245 \times 16 = \underline{\hspace{2cm}}$

खालील उदाहरणांचा गुणाकार कर.

$\underline{254 \times 2}$	$\underline{185 \times 3}$	$\underline{367 \times 4}$	$\underline{484 \times 5}$
$\underline{125 \times 3}$	$\underline{217 \times 9}$	$\underline{357 \times 7}$	$\underline{546 \times 4}$
$\underline{476 \times 4}$	$\underline{238 \times 7}$	$\underline{424 \times 3}$	$\underline{135 \times 6}$

खालील उदाहरणे समजून घे आणि नंतर त्यावर क्रिया करून सोडव.

1. ऐक पेपर वाटणारा मुलगा दररोज 165 पेपर वाटतो, तर तो 30 दिवसात एकूण किती पेपर वाटेल ?

$$30 \text{ दिवस} \times 165 \text{ पेपर दिवस प्रति} =$$

30 दिवसात एकूण पेपर वाटेल.

2. एका महिन्यात एका केकच्या दुकानात 1380 केक विकले जातात, एका महिन्यात त्या दुकानदाराने 3 पट केक विकले, तर त्या महिन्यात दुकानदाराने किती केक विकले ?

$$3 \text{ पट} = 1380$$

तर त्या महिन्यात दुकानदाराने केक विकले.

3. दोन संख्यांचा गुणाकार 72 आहे, त्यातील एक संख्या 9 आहे, तर दुसरी संख्या कोणती असेल ?

$$9 \times \dots\dots\dots = 72$$

तर दुसरी संख्या आहे.

4. 7 टोपल्या आहेत, त्यामध्ये प्रत्येकी 50 डाळिंब आहेत, तर सगळ्या टोपल्यांमध्ये मिळून एकूण किती डाळिंब आहेत ?

$$7 \text{ टोपल्या} \times 50 \text{ डाळिंब} = \dots\dots\dots$$

एकूण डाळिंब आहेत.

5. एका दुकानदाराने 6 कॅल्क्युलेटर प्रत्येकी 425 रुपयाला एक असे विकले, तर त्या दुकानदाराला एकूण किती पैसे मिळाले ?

$$1 \text{ कॅल्क्युलेटर} = ₹ 425$$

$$6 \text{ कॅल्क्युलेटर} = 6 \times ₹ 425$$

त्या दुकानदाराला एकूण पैसे मिळाले.

6. सफरचंदाच्या एका टोपलीचे वजन 28 किग्रॅ आहे, तर अशा 30 टोपलींचे वजन किती ?

$$1 \text{ टोपली} = 28 \text{ किग्रॅ}$$

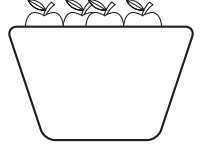
$$30 \text{ टोपल्या} = 30 \times 28 \text{ किग्रॅ}$$

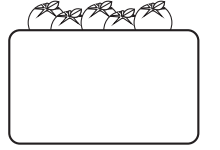
30 टोपलींचे वजन किग्रॅ आहे.

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:	😊 😐 😞	पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी	
---------------------------	-------	---------------------------	--

1. सफरचंदाच्या प्रत्येक बॉक्स मध्ये 28 सफरचंद आहेत. तर 30 बॉक्स मध्ये किती सफरचंद आहेत.

2. जर 1 किलो संत्र्याची किंमत 58 रु आहे. तर 8 किलो संत्र्याची किंमत किती. ?

3. एक मोबाईल फोनची किंमत 6000 रु आहे एका टेलिव्हिजनची किंमत मोबाईल फोन पेक्षा तिप्पट आहे .
तर टेलिव्हिजनची किंमत किती. ?

4. लिनने केक बेक करण्यासाठी 4 किलो पीठ वापरले , प्रत्येक किलो पिठासाठी ती 18 अंडी वापरते
तर ती एकूण किती अंडी वापरते. ?

5. एक सायकल ची किंमत 8800 रु आहे. एका मोटर सायकल ची किंमत सायकल पेक्षा पाचपट जास्त
आहे. तर मोटर सायकल ची किंमत किती ?

1. भागाकार कर.

$6 \div 2 =$	$60 \div 2 =$	$600 \div 2 =$
$8 \div 2 =$	$80 \div 2 =$	$800 \div 2 =$
$15 \div 3 =$	$150 \div 3 =$	$1500 \div 3 =$
$12 \div 4 =$	$120 \div 4 =$	$1200 \div 4 =$
$16 \div 4 =$	$160 \div 4 =$	$1600 \div 4 =$
$18 \div 6 =$	$180 \div 6 =$	$1800 \div 6 =$

2. भागाकार करुन रिकाम्या जागा भर.

a) $40 \div 10 =$

$\begin{array}{c} (10) \\ (10) \\ (10) \\ (10) \end{array} \xrightarrow{\div 10} \begin{array}{c} (1) \\ (1) \\ (1) \\ (1) \end{array}$

$\begin{array}{c} 100 \\ 10 \end{array} \xrightarrow{\div 10} \begin{array}{c} 10 \\ 1 \end{array}$

b) $400 \div 10 =$ $\begin{array}{c} (100) \\ (100) \\ (100) \\ (100) \end{array} \xrightarrow{\div 10} \begin{array}{c} (10) \\ (10) \\ (10) \\ (10) \end{array}$	c) $440 \div 10 =$ $\begin{array}{c} (100) (10) \\ (100) (10) \\ (100) (10) \\ (100) (10) \end{array} \xrightarrow{\div 10} \begin{array}{c} (10) (1) \\ (10) (1) \\ (10) (1) \\ (10) (1) \end{array}$	d) $4440 \div 10 =$
e) $230 \div 10 =$	f) $3500 \div 100 =$	g) $7200 \div 10 =$

3245 या संख्येला 10 ने भागूया.

उदा.

$$\begin{array}{r} 3 \\ 10 \overline{) 3245} \\ \underline{-30} \\ 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 32 \\ 10 \overline{) 3245} \\ \underline{-30} \\ 24 \\ \underline{-20} \\ 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 324 \\ 10 \overline{) 3245} \\ \underline{-30} \\ 24 \\ \underline{-20} \\ 45 \\ \underline{-40} \\ 5 \end{array}$$

खालील संख्यांना 10 ने भागूया.

a) $\begin{array}{r} 4 \\ 10 \overline{) 43} \\ \underline{-40} \\ 3 \end{array}$

बाकी

पडताळा

$$10 \times 4 + 3 = 43$$

b) $\begin{array}{r} \\ 10 \overline{) 85} \end{array}$

बाकी

पडताळा

c) $\begin{array}{r} \\ 10 \overline{) 76} \end{array}$

बाकी

पडताळा

खालील उदाहरणाचे निरीक्षण कर.

1. $\begin{array}{r} 9 \\ 5 \overline{) 4540} \\ \underline{-45} \end{array}$

$$\begin{array}{r} 90 \\ 5 \overline{) 4540} \\ \underline{-45} \\ 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 908 \\ 5 \overline{) 4540} \\ \underline{-45} \\ 40 \\ \underline{-40} \\ 0 \end{array}$$

45 या संख्येला
5 ने भाग.

4 या संख्येला
5 ने भाग.

40 या संख्येला
5 ने भाग.

जेव्हा 4540 या संख्येला 5 ने भागले तेव्हा, भागाकार आणि बाकी मिळते.

2. 4206 या संख्येला 10 ने भागूया.

$$\begin{array}{r} 4 \\ 10 \overline{) 4206} \\ \underline{-40} \\ 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 42 \\ 10 \overline{) 4206} \\ \underline{-40} \\ 20 \\ \underline{-20} \\ 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 420 \\ 10 \overline{) 4206} \\ \underline{-40} \\ 20 \\ \underline{-20} \\ 6 \\ \underline{-0} \\ 6 \end{array}$$

जेव्हा 4206 या संख्येला 10 ने भागले
तेव्हा, भागाकार -----
आणि बाकी -----
मिळते.

खालील भागाकाराची उदाहरणे सोडव.

1.

	0	3
9)	3	2
-	0	
	3	2
-	2	7
		5

2. द. ए.

6)	2	5
-		
-		

3. द. ए.

8)	5	7
-		
-		

4. द. ए.

7)	9	9
-		
-		

5. श. द. ए.

	1	7	8
5)	8	9	2
-	5		
	3	9	
-	3	5	
		4	2
		4	0
			2

6. श. द. ए.

4)	8	5	8
-			
-			

7. श. द. ए.

4)	8	4	3
-			
-			

8. श. द. ए.

2)	4	9	9
-			
-			

9.

	0	9	2
7)	6	4	8
-	0		
	6	4	
-	6	3	
		1	8
	-	1	4
			4

10.

8)	6	3	5
-			
-			

11.

6)	5	5	0
-			
-			

12.

9)	9	7	5
-			
-			

13.

	1	3	8
5)	6	9	1
-	5		
	1	9	
-	1	5	
		4	1
	-	4	0
			1

14.

6)	2	5	3
-			
-			

15.

8)	1	3	2
-			
-			

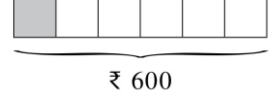
16.

7)	1	0	4
-			
-			

खालील उदाहरणाचे निरीक्षण करून उदाहरणे सोडव.

1. 6 मुलांनी 600 रुपये देऊन एक भेटवस्तु खरेदी केली आहे, त्यासाठी समान वर्गणी जमा केली, तर प्रत्येक मुलाने यासाठी किती पैसे दिले ?

आकृती:

नियोजन: 6 मुले
600 रुपये
6 समान भाग

आकडेमोड: $\frac{\text{रुपये}}{\text{समान वर्गणी}} = \frac{600}{6} = 100$

प्रत्येक मुलाची ₹ 100 रुपये वर्गणी आहे.

2. नंदिशने 414 लांब मीटर एका दोरीचे तुकडे केले, त्यातील प्रत्येक तुकडा 9 मीटर लांब आहे, प्रत्येक तुकड्याचे 4 समान भाग केले, तर त्या दोरीचे किती समान भाग होतील ?

नियोजन:

आकृती:

आकडेमोड:

3. येथे 108 विद्यार्थी आहेत. श्री. जितेंद्र यांनी प्रत्येक गटात 9 विद्यार्थ्यांना विभागले आहेत, तर त्यांचे किती गट तयार होतील ?

नियोजन:

आकृती :

आकडेमोड :

4. एका फळ विक्रेत्याने 1 किलो द्राक्षे 100 रुपये दराने विकले. त्याने एकूण 1100 रुपये गोळा केले, तर त्याने किती किलो द्राक्षे विकली ?

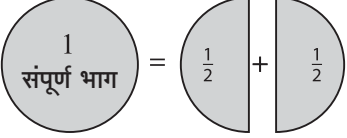
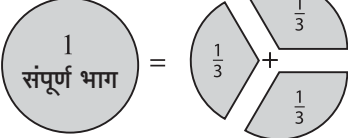
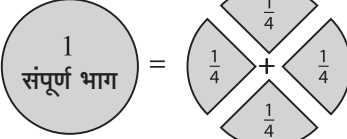
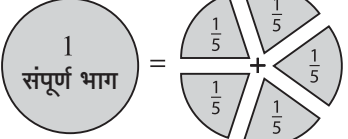
नियोजन:

आकृती:

आकडेमोड:

एक संपूर्ण भाग अनेक भागात विभागणे

एक संपूर्ण भाग अनेक भागात विभागला जाऊ शकतो. उदा. एक द्वितीयांश, एक तृतीयांश, एक चतुर्थांश.

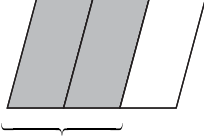
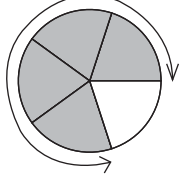
उदा. $\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$	1) 1 संपूर्ण भाग = + + _____ 1 संपूर्ण भाग = _____ एक तृतीयांश भाग
2) 1 संपूर्ण भाग = + + + _____ 1 संपूर्ण भाग म्हणजे 1/4 ...एक चतुर्थांश भाग	3) 1 संपूर्ण भाग = + + + + _____ 1 संपूर्ण भाग म्हणजे 1/5एक पंचमांश भाग

खालील उदाहरणे सोडव. (एक संपूर्ण भाग करण्यासाठी किती भाग करावे लागतील?)

उदा. $1 = \frac{1}{6} + \frac{1}{6} + \frac{1}{6} \dots 6$ वेळा	4) $1 = \frac{1}{7} +$
5) $1 = \frac{1}{17} +$	6) $1 = \frac{1}{9} +$
7) $1 = \frac{1}{19} +$	8) $1 = \frac{1}{16} +$
9) $1 = \frac{1}{18} +$	10) $1 = \frac{1}{15} +$

अपूर्णाकांची ओळख

खालील आकृत्यांचे निरीक्षण कर आणि त्याचे अनेक भाग कर. आकृत्यांमध्ये काही भाग रंगविलेले आहेत आणि चिन्हांकित केलेले आहे.

उदा. ↓ $\frac{1}{4}$ अंश छेद एक - चतुर्थांश	 $\frac{2}{3}$ दोन - तृतीयांश	 $\frac{4}{5}$ चार - पंचमांश
--	---	---

खालील अपूर्णाक चित्र स्वरूपात दाखव.

1) $\frac{1}{5}$ 	2) $\frac{2}{5}$
--	---

एक - पंचमांश

3) $\frac{1}{3}$ 	4) $\frac{1}{6}$
--	---

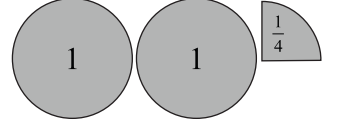
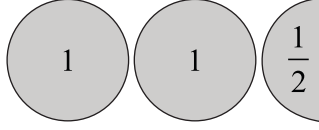
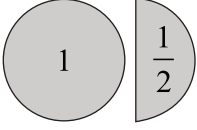
5) $\frac{2}{4}$ 	6) $\frac{3}{6}$
--	---

7) $\frac{3}{12}$ 	8) $\frac{4}{16}$
---	--

9) $\frac{2}{6}$ 	10) $\frac{3}{9}$
--	--

पूर्णांकयुक्त अपूर्णांक

चला, हे अपूर्णांक वाचूया:

एक आणि त्याचा अर्धा भाग

दोन आणि त्याचा अर्धा भाग

दोन आणि त्याचा पाऊन भाग

$$1 + \frac{1}{2} = 1\frac{1}{2}$$

$$2 + \frac{1}{2} = 2\frac{1}{2}$$

$$2 + \frac{1}{4} = 2\frac{1}{4}$$

येथे $1\frac{1}{2}$, $2\frac{1}{2}$ यांना पूर्णांकयुक्त अपूर्णांक म्हणतात, कारण त्यामध्ये संपूर्ण भाग असतो.

खाली पूर्णांकयुक्त अपूर्णांकाची उदाहरणे दिली आहेत, त्यानुसार सुसंगत अशा आकृत्या काढ.

उदा.

$$1 + \frac{2}{3}$$

1) $2 + \frac{2}{3}$

2) $1 + \frac{1}{3}$

3) $1 + \frac{1}{2}$

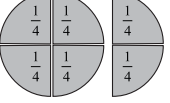
4) $2 + \frac{1}{4}$

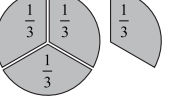
5) $1 + \frac{3}{4}$

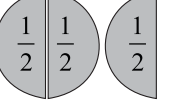
6) $1 + \frac{1}{6}$

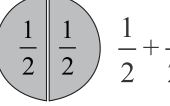
अंशाधिक अपूर्णाक

Date : ____ / ____ / ____

उदा. $\frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4} = \boxed{6} \times \frac{1}{4} = \frac{6}{4}$

1) $\frac{1}{3} + \frac{1}{3} + \frac{1}{3} + \frac{1}{3} = \boxed{} \times \text{---} = \text{---}$

2) $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = \boxed{} \times \text{---} = \text{---}$

3) $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = \boxed{} \times \text{---} = \text{---}$

4) $\frac{3}{4} + \frac{3}{4} + \frac{3}{4} + \frac{3}{4} + \frac{3}{4} = \boxed{} \times \text{---} = \text{---}$

5) $\frac{3}{8} + \frac{3}{8} + \frac{3}{8} + \frac{3}{8} + \frac{3}{8} + \frac{3}{8} = \boxed{} \times \text{---} = \text{---}$

खालील अपूर्णाकांच्या भागांचे निरीक्षण कर.

छेदाधिक अपूर्णाक

$\frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{3}$ $\nearrow$ लहान
 $\searrow$ मोठा

अंशाधिक अपूर्णाक

$\frac{2}{1}, \frac{3}{2}, \frac{4}{3}$ $\nearrow$ मोठा
 $\searrow$ लहान

पूर्णाकयुक्त अपूर्णाक

$1\frac{2}{5}, 2\frac{3}{4}, \textcircled{1}\frac{5}{9}$ $\nearrow$ लहान
 $\searrow$ मोठा
पूर्ण संख्या

वरील उदाहरणांचे निरीक्षण कर आणि खालील अपूर्णाक दाखव. त्याची योग्य अशी आकृती काढ.

6) $8 \times \frac{1}{4} =$

7) $4 \times \frac{7}{8} =$

8) $5 \times \frac{2}{3} =$

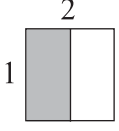
9) $6 \times \frac{3}{6} =$

10) $4 \times \frac{1}{2} =$

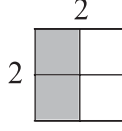
पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

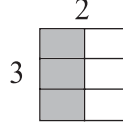
पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

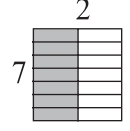
$$\frac{1}{2}$$

$$\frac{2}{4}$$

$$\frac{3}{6}$$

$$\frac{7}{14}$$

वरील अपूर्णाक समतुल्य आहेत. समान संख्येचा अंश आणि भाजक यांचा गुणाकार करून ते मिळवता येतात.

$$\frac{1}{2}$$

$$\frac{1}{2} = \frac{1 \times 2}{2 \times 2} = \frac{2}{4}$$

$$\frac{1}{2} = \frac{1 \times 3}{2 \times 3} = \frac{3}{6}$$

$$\frac{1}{2} = \frac{1 \times 7}{2 \times 7} = \frac{7}{14}$$

$$\frac{2}{3} = \frac{2 \times 2}{3 \times 2} = \frac{4}{6}$$

$$\frac{2}{3} = \frac{2 \times 5}{3 \times 5} = \frac{10}{15}$$

$$\frac{2}{3} = \frac{2 \times 3}{3 \times 3} = \frac{6}{9}$$

$$\frac{2}{3} = \frac{2 \times 4}{3 \times 4} = \frac{8}{12}$$

म्हणून $\frac{4}{6}, \frac{10}{15}, \frac{6}{9}, \frac{8}{12}$ चे समतुल्य अपूर्णाक आहेत. $\frac{2}{3}$

1. खालील पैकी प्रत्येकासाठी 4 समतुल्य अपूर्णाक शोध.

उदा. $\frac{3}{5} = \frac{6}{10} = \frac{9}{15} = \frac{12}{20} = \frac{15}{25}$

1) $\frac{1}{4} =$

2) $\frac{4}{23} =$

3) $\frac{1}{5} =$

4) $\frac{2}{5} =$

5) $\frac{2}{13} =$

6) $\frac{4}{7} =$

7) $\frac{6}{50} =$

8) $\frac{15}{23} =$

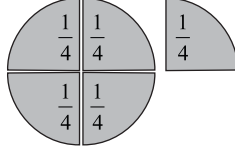
9) $\frac{7}{30} =$

10) $\frac{14}{5} =$

अंशाधिक अपूर्णाकांचे पूर्णाकयुक्त अपूर्णाकांमध्ये रूपांतर करणे.

उदाहरणामध्ये दाखविल्याप्रमाणे योग्य अपूर्णाक लिही.

उदा. $\frac{5}{4} = \frac{4+1}{4} = \frac{4}{4} + \frac{1}{4} = \boxed{1} + \frac{1}{4}$

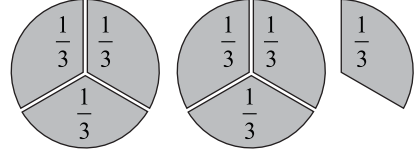

छेद $\leftarrow 4$ 5 (1 $\rightarrow$ पूर्णाक
 $-\frac{4}{4}$
 1 $\rightarrow$ अंश

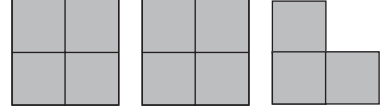
$$\boxed{1} + \frac{1}{4} = \boxed{1\frac{1}{4}}$$

$\frac{5}{4}$ म्हणजे 5 भागिले 4

1) $\frac{7}{3} = \frac{3+3+1}{3} = \frac{3}{3} + \frac{3}{3} + \frac{1}{3} =$ _____

2) $\frac{11}{4} = \frac{4+4+3}{4} = \frac{4}{4} + \frac{4}{4} + \frac{3}{4} =$ _____

3) $\frac{8}{2} = \frac{2+2+2+2}{2} = \frac{2}{2} + \frac{2}{2} + \frac{2}{2} + \frac{2}{2} = \boxed{} + \boxed{} + \boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$

खालील अंशाधिक अपूर्णाकांचे पूर्णाकयुक्त अपूर्णाकांमध्ये रूपांतर कर. उदा. $\frac{9}{4} = 2\frac{1}{4}$ $4 \overline{) \frac{9}{4}}$
 $\frac{8}{4}$
 1

4) $\frac{7}{3} =$

5) $\frac{7}{4} =$

6) $\frac{7}{5} =$

7) $\frac{5}{3} =$

8) $\frac{6}{3} =$

9) $\frac{10}{7} =$

10) $\frac{10}{3} =$

पैशांची बेरीज

Date : ____ / ____ / ____

खालील मुद्दे पुन्हा आठव.

- 1 रुपया म्हणजे 100 पैसे होय.
- रुपयाचे पैशामध्ये रुपांतर करत असताना रुपयाला 100 पैशांनी गुणले पाहिजे.
- पैशाचे रुपयामध्ये रुपांतर करत असताना पैशाला 100 रुपयांनी भागले पाहिजे.

निरीक्षण : रकमेची बेरीज करताना

1. रुपयाच्या रकान्यात रुपये लिही.
2. पैशाच्या रकान्यात पैसे लिही.
3. पैशाची बेरीज कर आणि उत्तर लिही.
4. रुपयांची बेरीज कर आणि उत्तर लिही.
5. पैशांची बेरीज करत असताना, जर 100 पेक्षा अधिक बेरीज येत असेल, तर पैशांचे रुपांतर रुपयामध्ये कर आणि रुपयांच्या रकान्यात मिळवित रहा.

उदा.

₹ 75.80 पैसे

₹ 125.90 पैसे यांची बेरीज

रुपये	पैसे
75	80
+ 125	90
201	70

खालील उदाहरणांचे निरीक्षण करून बेरीज कर.

1)

रुपये	पैसे
20	35
+ 45	75

2)

रुपये	पैसे
367	25
+ 256	75

3)

रुपये	पैसे
18	25
+ 40	50

4)

रुपये	पैसे
99	90
+ 129	90

5)

रुपये	पैसे
230	50
+ 34	60

6)

रुपये	पैसे
450	45
+ 125	99

सारणीमध्ये रुपये आणि पैसे यांची योग्य रकान्यात मांडणी करून बेरीज कर.

7) ₹ 24.30 + ₹ 12.70

रुपये	पैसे

8) ₹ 18.30 + ₹ 26.50

रुपये	पैसे

9) ₹ 190.00 + ₹ 9.99

रुपये	पैसे

10) ₹ 110.10 + ₹ 20.90

रुपये	पैसे

11) ₹ 140.20 + ₹ 10.10

रुपये	पैसे

12) ₹ 18.50 + ₹ 1.50

रुपये	पैसे

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

पैशांची वजाबाकी

1) ₹ 76.75 मधून ₹ 44.25 वजा कर.

2) ₹ 85.25 मधून ₹ 25.18 वजा कर.

उदा.	रुपये	पैसे
	76	75
	- 44	25
	32	50

उदा.	रुपये	पैसे
	85	25
	- 25	18
	60	7

पैशामधून पैसे वजा कर. रुपयामधून रुपये वजा कर. हातचा घेऊन संख्यांची वजाबाकी कर.

रुपया खाली रुपये आणि पैशांखाली पैसे लिहून खालील रकमेची वजाबाकी करुया.

1) ₹ 12 - ₹ 10 =

2) ₹ 25 - ₹ 4 =

3) ₹ 15 - ₹ 7 =

4) ₹ 60 - ₹ 6 =

5) ₹ 1 - 50 पैसे =

6) ₹ 2.50 - 50 पैसे =

खाली काही वस्तूंच्या किंमती दिल्या आहेत.

मका

50 प्रति किलो

गाजर

65 प्रति किलो

वांगी

25 प्रति किलो

टोमॅटो

15 प्रति किलो

भोपळा

40 प्रति किलो

उदाहरण :

अजय 1 किलो मका आणि गाजर खरेदी करतो. तो दुकानदारास 200 रुपये देतो. तर त्याला किती शिल्लक रक्कम परत मिळेल.

उदा. 1 किलो मका + 1 किलो गाजराची किंमत = ₹ 50 + ₹ 65 = ₹ 115

दुकानदारास दिलेले एकूण पैसे = 200 - 115 = 85

पुढील प्रत्येक वस्तूत अजयला मिळालेली रक्कम शोध.

खरेदी केलेल्या वस्तू	दुकानदारास दिलेले पैसे	शिल्लक राहिलेली रक्कम
1) 1 किलो टोमॅटो आणि 1 किलो भोपळा	100	
2) 4 किलो टोमॅटो	100	
3) 1 किलो गाजर आणि 1 किलो वांगी	100	
4) 2 किलो मका	100	
5) 2 किलो वांगी	100	

निरीक्षण करा: जर आपल्याला एका वस्तूची किंमत माहित असेल आणि आपल्याला अधिक संख्येची किंमत शोधायची असेल तर त्याच वस्तूचे, नंतर आपण गुणाकाराची मूलभूत क्रिया वापरतो. पैशांसह पैशांचा गुणाकार करताना, संख्यांप्रमाणे गुणाकार कर, गुणाकारात उजव्या बाजूने दोन अंकां नंतरचा बिंदू ठेव.

$$1 \text{ पेन्सिलची किंमत} = ₹3.50$$

$$4 \text{ पेन्सिलची किंमत} = ₹4 \times ₹3.50 \\ = ₹14.00$$

I. खालील गुणाकार कर.

1. a) $2 \times ₹40$	b) $10 \times ₹12.25$	c) $100 \times ₹2.25$
2. a) $3 \times ₹30.40$	b) $10 \times ₹60.60$	c) $100 \times ₹4.75$
3. a) $12 \times ₹5.50$	b) $10 \times ₹0.50$	c) $100 \times ₹14.75$
4. a) $20 \times ₹15.50$	b) $10 \times ₹2.75$	c) $100 \times ₹25.30$

II. काही वस्तूंची किंमत खाली दिली आहे.

₹3000

₹2500

₹25000

₹4500

उदाहरण: राजू 2 सायकली आणि एक टेबल खरेदी करतो. तो एकूण किती पैसे खर्च करतो?

$$2 \text{ सायकलींची किंमत} = 2 \times ₹3000 = ₹6000$$

$$\text{एका टेबलची किंमत} = ₹2500$$

$$\text{एकूण खर्च} = ₹8500$$

प्रत्येक प्रकरणात भरावी लागणारी एकूण रक्कम मोज.

- 2 सायकली, 1 टेबल आणि 2 लॅपटॉप रामा खरेदी करते
- 4 लॅपटॉप रेश्मा खरेदी करते:
- 5 मिक्सर राजेश खरेदी करतो:
- 4 टेबल कीती खरेदी करते:

III. आमच्याकडे ₹100, ₹50, ₹20, ₹10 and ₹5 च्या नोटा आहेत. प्रत्येक प्रकरणात एकूण पैशाची गणना कर.

$$\text{उदाहरण} - 3 \times ₹100 + 3 \times ₹50 + 2 \times ₹10 + ₹5 = ₹(300 + 150 + 20 + 5) = ₹475$$

$$1. 5 \times ₹100 + 2 \times ₹50 + 1 \times ₹10 + 4 \times ₹5 =$$

$$2. 10 \times ₹100 + 5 \times ₹50 + 5 \times ₹10 + 2 \times ₹5 =$$

$$3. 4 \times ₹100 + 10 \times ₹50 + 2 \times ₹10 + 10 \times ₹5 =$$

$$4. 7 \times ₹100 + 1 \times ₹50 + 8 \times ₹10 + 2 \times ₹5 =$$

$$5. 12 \times ₹100 + 2 \times ₹50 + 9 \times ₹10 =$$

$$6. 6 \times ₹100 + 4 \times ₹50 + 2 \times ₹5 =$$

पैशांचा गुणाकार

पैशांचे विभाजन एका वस्तूची किंमत शोधण्यासाठी आपण मूलभूत गणितीय क्रिया म्हणजेच भागाकर वापरतो. पैशांचे विभाजन संख्यांच्या विभाजनाप्रमाणे केले जाते.

1. 4 साबणांच्या किंमती एकत्रितपणे 20 आहेत. 1 साबणाची किंमत किती आहे ?

उत्तर: 4 साबणांची एकूण किंमत = 20

1 साबणाची किंमत = एकूण किंमत ÷ साबणांची संख्या

$$= 20 \div 4 = 5$$

म्हणजे 1 साबणाची किंमत 5 आहे.

$$\begin{array}{r} 4) 20(5 \\ \underline{20} \\ 0 \end{array}$$

2. 5 चेंडूंची किंमत 50 आहे. 1 चेंडूची किंमत किती आहे ?

उत्तर 5 चेंडूंची किंमत = ₹ 50

$$5) 50(10$$

1 चेंडूची किंमत = ₹ 50 ÷ 5

$$\frac{50}{5}$$

1 चेंडूची किंमत = ₹ 10

$$\frac{50}{5}$$

I. खालील दिलेल्या प्रत्येक उदहरणाबाबतीत दिलेल्या किंमतीला वस्तूच्या संख्येने विभाजित कर आणि प्रत्येक वस्तूची किंमत शोध. विभाजित = भागाकर या पैकी कोणताही शब्द वापरू शकतो.

1. a) 5 चेंडूंची किंमत 40 रु	b) 15 चेंडूंची किंमत 52.5 रु
2. a) 7 पेनांची किंमत 49 रु	b) 40 पेनांची किंमत 220 रु
3. a) 18 पेन्सिलची किंमत 54 रु	b) 25 पेन्सिलची किंमत 87.5 रु
4. a) 25 चॉकलेटची किंमत 54 रु	b) 100 चॉकलेटची किंमत 125 रु
5. a) 10 खोडरबरची किंमत 49 रु	b) 12 खोडरबरची किंमत 280 रु

II. आमच्याकडे ₹100, ₹50, ₹20, ₹10 and ₹5 च्या नोटा आहेत.

1. ₹ 500 साठी किती ₹ 100 चे नोटा आवश्यक आहेत ?
2. ₹ 200 साठी किती ₹ 50 चे नोटा आवश्यक आहेत ?
3. ₹ 135 साठी किती ₹ 20 आणि ₹5 चे नोटा आवश्यक आहेत ?

III. रक्कम देण्यासाठी आवश्यक असलेल्या नोटांची संख्या शोध.

1. 1200 रु रक्कम देण्यासाठी 100 रु च्या किती नोटा आवश्यक आहेत ?	6. 250 रु रक्कम देण्यासाठी 20 रु व 5 रु च्या किती नोटा आवश्यक आहेत ?
2. 1350 रु रक्कम देण्यासाठी 50 रु च्या किती नोटा आवश्यक आहेत ?	7. 1095 रु रक्कम देण्यासाठी 10 रु व 5 रु च्या किती नोटा आवश्यक आहेत ?
3. 600 रु रक्कम देण्यासाठी 20 रु च्या किती नोटा आवश्यक आहेत ?	8. 1210 रु रक्कम देण्यासाठी 10 रु व 5 रु च्या किती नोटा आवश्यक आहेत ?
4. 620 रु रक्कम देण्यासाठी 50 रु व 20 रु च्या किती नोटा आवश्यक आहेत ?	9. 1640 रु रक्कम देण्यासाठी 100 रु व 10 रु च्या किती नोटा आवश्यक आहेत ?
5. 1130 रु रक्कम देण्यासाठी 20 रु व 10 रु च्या किती नोटा आवश्यक आहेत ?	10. 1250 रु रक्कम देण्यासाठी 100 रु व 50 रु च्या किती नोटा आवश्यक आहेत ?

बिल

कोमल भाजीपाला दुकान

TIN: 12368943211

कमला नगर

बिल क्र.: 613

दिनांक : 01-10-2013

ग्राहकाचे नाव : रमेश

क्र.	तपशील	नग	प्रती नग	रुपये
1	फरस बी	1 kg	40.00	40.00
2	भेंडी	2 kg	30.00	60.00
3	बीट	2 kg	20.00	40.00
4	पडवळ	1 kg	25.00	25.00
एकूण				165.00

अक्षरी - एकशे पासष्ट रु फक्त

सही

अटी व शर्ती: रोख रक्कम परत केली जाणार नाही. एकदा विकलेला माल परत घेतला जाणार नाही.

लक्षात ठेव. भाजीचा दर व एकूण खरेदी केलेली भाजीची मात्रा (नग) त्यांचा गुणाकार केल्यास त्या भाजीची किंमत मिळते. खरेदी केलेल्या सर्व भाज्यांची रक्कम जोडल्यास एकूण रक्कम मिळते.

I. खालीलपैकी प्रत्येक बिलामध्ये देय असलेली एकूण रक्कम मोज.

1) कॅश मेमो सेल्फ सर्व्हिस स्टोअर्स			
वस्तु	किंमत प्रत्येकी	रु	पैसे
1 बॉल	7	7	
3 पेन्सिल	2.50	7	50
5 टॉफी	0.50	2	
एकूण			

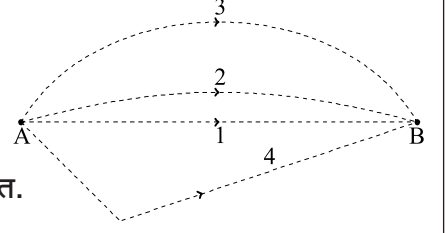
2) कॅश मेमो सेल्फ सर्व्हिस स्टोअर्स			
वस्तु	किंमत प्रत्येकी	रु	पैसे
1 कार	15	15	00
3 दुध ग्लास	3.50	10	50
5 नोटबुक	5	25	00
एकूण			

3) न्यु पेपर मार्ट ,इंदीरा मार्केट				दिनांक : 18.03.15
नाव आणि पत्ता -				बिल क्र.: 125
क्र.	तपशील	नग	प्रती नग	रुपये
1.	नोट बूक	6	₹ 5.40	32.40
2.	फाईल्स	8	₹ 2.20	17.60
3.	इंक बॉटल	2	₹ 15.40	30.80
4.	पेन्सिल	12	₹ 2.00	24.00
	28		एकूण	

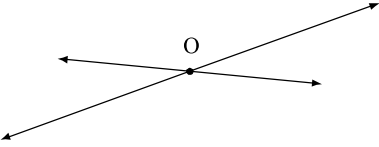
पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:	😊 😐 😞	पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी	
---------------------------	-------	---------------------------	--

पद्धत : A ते B पर्यंतचा सर्वात जवळचा मार्ग कोणता आहे ?

- A पासून व B पर्यंतचे बिंदू वेगवेगळ्या मार्गांनी जोड.
- पहिला मार्ग हा सरळ रेषाखंड आहे.
- दुसऱ्या आणि तिसऱ्या मार्गामध्ये वळण घेतलेल्या रेषा आहेत.
- चौथ्या मार्गावर दोन सरळ रेषाखंड आहेत.
- चौथ्या सरळ रेषेमध्ये दोन्ही बिंदू सर्वात जवळ आहेत.
- सरळ रेषाखंड हा एका बिंदुपासून सुरु होतो आणि दुसऱ्या बिंदुवर समाप्त होतो.
- उदा. $\overline{AB}$ ची लांबी मर्यादित आहे.
- एका बिंदुतून निघालेली आणि दोन्ही बाजूंना अमर्याद वाढविता येईल अशा आकृतीला रेषा म्हणतात. म्हणून लांबीचे मोजमाप निश्चित असू शकत नाही, म्हणून हे $\overline{AB}$ असे लिहिलेले आहे.

1. O या बिंदूमधून शक्य तितक्या सरळ रेषा काढ. दोन रेषा खाली काढल्या आहेत.

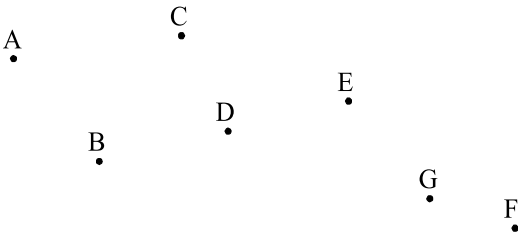
O या बिंदू मधून सरळ किती रेषा काढता येतात ?

2. P आणि Q ला छेदणारी रेषा काढ.

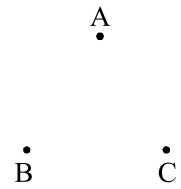

शेजारी दोन बिंदू दिले आहेत. या दोन बिंदुतून एकच सरळ रेषा जाऊ शकते. त्याच रेषेवरील बिंदू म्हणजे सरळ रेषेवरील बिंदू होय.

3. पट्टीच्या सहाय्याने एक सरळ रेषा काढ, जी दोन पेक्षा जास्त बिंदूंना छेदुन जाईल.

4. बिंदूंना सरळ रेषेत जोड. तुला कोणता आकार तयार झालेला दिसेल ?

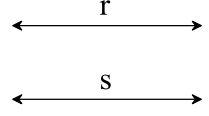
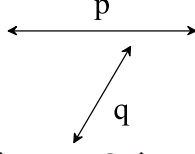
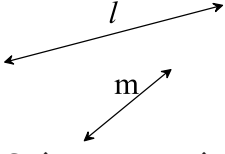
5. 3 सेमी, 5 सेमी, 10 सेमी लांबीच्या रेषाखंडातून त्रिकोण तयार करणे शक्य आहे, की नाही ते तपास.

होय/नाही _____

समांतर आणि छेदणाऱ्या रेषा

खाली दाखविल्याप्रमाणे दोन दोन रेषांच्या जोड्या काढ. यापैकी कोणत्या जोड्या एकमेकांना छेदतात, हे तपासण्यासाठी रेषांची लांबी वाढव.

उदा.

रेषा l आणि रेषा m या एकमेकांना छेदतात. रेषा p आणि रेषा q या एकमेकांना छेदतात. म्हणून त्यांना छेदणाऱ्या रेषा म्हणतात. रेषा r आणि रेषा s एकमेकांना छेदत नाहीत म्हणून त्यांना समांतर रेषा म्हणतात.

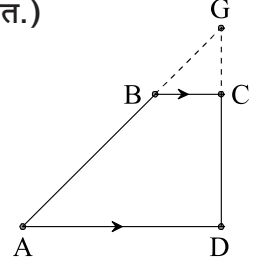
1. पट्टीच्या सहाय्याने दोन सरळ रेषा काढ. (रेषेच्या दोनही बाजूला बाण असावेत.)

2. आपल्या कंपासपेटीतील गुण्याचा वापर करून दोन बाजूंनी रेषा काढ.

आणि वाढवल्यावर त्या छेदतात का? हे तपासून बघ.

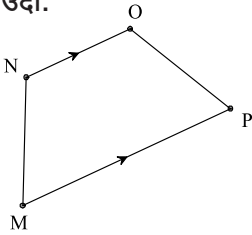
चौकोन म्हणजे चारही बाजूंनी बंदिस्त असलेली आकृती.

आपण रेषा AB ही रेषा DC वाढविल्या तर त्या रेषा एकमेकांना छेदतात.

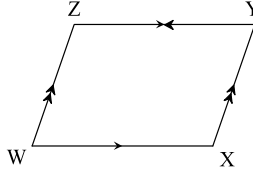
खालील आकृतीतील समांतर रेषा ओळख आणि लिही.

उदा.

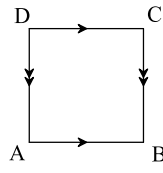
NO || MP

1)

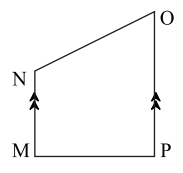
_____ || _____

2)

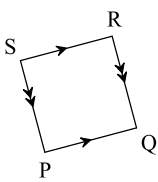
_____ || _____

3)

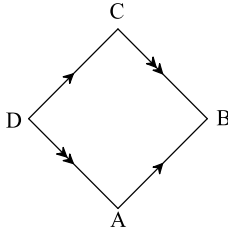
_____ || _____

4)

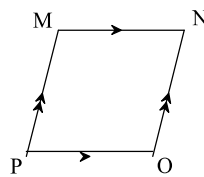
_____ || _____

5)

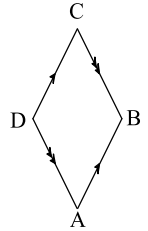
_____ || _____

6)

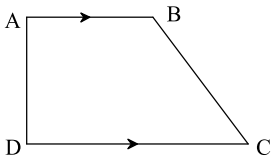
_____ || _____

7)

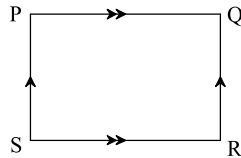
_____ || _____

8)

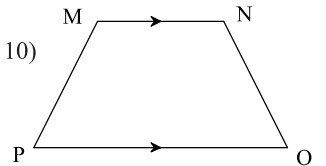
_____ || _____

9)

_____ || _____

10)

_____ || _____

मीटरचे सेंटीमीटरमध्ये रूपांतर

लांबी मोजण्यासाठी इतर एकके खालीलप्रमाणे -

सेंटीमीटर (सेमी) 100 सेमी = 1 मीटर

मिलीमीटर (मिमी) 10 मिमी = 1 सेमी, 1000 मिमी = 1 मी

किलोमीटर (किमी) 1 किमी = 1000 मी

मीटरला सेंटीमीटरमध्ये रूपांतर करण्यासाठी 100 ने गुणले पाहिजे.

5 मीटर =सेंटीमीटर

17 मीटर 30 सेंटीमीटर =सेंटीमीटर

1 मीटर = 1000 सेंटीमीटर

1 मीटर = 100 सेंटीमीटर

5 मीटर = $5 \times 100 = 500$ सेंटीमीटर

17 मीटर = $17 \times 100 = 1700$ सेंटीमीटर

17 मीटर 30 सेंटीमीटर = $1700 + 30 = 1730$ सेंटीमीटर

खाली दिलेल्या मीटरचे सेंटीमीटरमध्ये रूपांतर कर.

उदा. 30 मीटर = $30 \times 100 = 3000$ सेंटीमीटर

1) 20 मीटर =

2) 12 मीटर =

3) 15 मीटर 25 सेंटीमीटर =

4) 25 मीटर , 50 सेंटीमीटर =

5) 30 मीटर 12 सेंटीमीटर =

सेंटीमीटरचे मीटरमध्ये रूपांतर करण्यासाठी 100 ने भागले पाहिजे.

300 सेंटीमीटर = _____ मीटर

465 सेंटीमीटर =मीटर

100 सेंटीमीटर = 1 मीटर

100 सेंटीमीटर = 1 मीटर

$300 \text{ सेंटीमीटर} = \frac{300}{100} = 3 \text{ मीटर}$

$465 \text{ सेंटीमीटर} = \frac{465}{100} = 4.65 \text{ सेंटीमीटर किंवा}$

4 मीटर 65 सेंटीमीटर

खाली दिलेल्या उदाहरणांचे मीटरमध्ये रूपांतर कर.

उदा. $700 \text{ सेंटीमीटर} = \frac{700}{100} = 7 \text{ मीटर}$

6) 210 सेंटीमीटर =

7) 128 सेंटीमीटर =

8) 1525 सेंटीमीटर =

9) 2550 सेंटीमीटर =

6) 3012 सेंटीमीटर =

मीटरचे किलोमीटर आणि किलोमीटरचे मीटरमध्ये रूपांतर

उदा. 1 किलोमीटर म्हणजे 1000 मीटर.

किलोमीटरचे मीटरमध्ये रूपांतर करण्यासाठी 1000 ने गुणूया.

8 किलोमीटर =मीटर

14.50 किलोमीटर =मीटर

1 किलोमीटर = 1000 मीटर

1 किलोमीटर = 1000 मीटर

8 किलोमीटर = 8×1000 मीटर = 1000 मीटर

$14.50 \times 1000 = 14500$ मीटर

किलोमीटरचे मीटरमध्ये रूपांतर कर.

1) 2 किलोमीटर = _____ 2) 1 किलोमीटर 145 मी = _____

3) 3 किलोमीटर 50 मी = _____ 4) 19.75 किलोमीटर = _____

5) 102.45 किलोमीटर = _____

उदा. मीटरचे किलोमीटरमध्ये रूपांतर करण्यासाठी 1000 ने भागावे.

3000 मी = _____ किलोमीटर

4650 मी = _____ किलोमीटर

1000 मीटर = 1 किलोमीटर

1000 मीटर = 1 किलोमीटर

3000 मीटर = $\frac{3000}{1000}$ किलोमीटर

4650 मीटर = $\frac{4650}{1000} = 4.650$ किलोमीटर

4 किलो मीटर 650 मीटर

मीटरचे किलोमीटरमध्ये रूपांतर कर.

6) 3000 मीटर = _____ 7) 2245 मीटर = _____

8) 3006 मीटर = _____ 9) 35809 मीटर = _____

10) 32005 मीटर = _____

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

लांबीची बेरीज आणि वजाबाकी

उदा. 3 किमी 150 मी + 18 किमी 850 मी

किमी	मी
¹ 3 ¹	¹ 150
+ 18	+ 850
22	000

22 किमी

34 मी 40 सेमी - 10 मी 50 सेमी

मी	सेमी
³ 34 ⁴	¹ 40
- 10	- 50
23	90

23

23 मी 90 सेमी

लांबीची बेरीज आणि वजाबाकी कर.

1) 14 किमी + 45 किमी

2) 1 मी 10 किमी + 2 मी 20 किमी

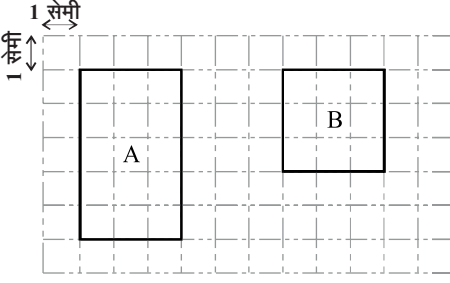
3) 18 किमी + 76 किमी

4) 12 किमी 200 मी + 1 किमी 560 मी 5) 5 मी 55 किमी + 7 मी 77 किमी 6) 18 किमी - 14 किमी

7) 3 किमी 350 मी - 1 किमी 200 मी

8) 65 किमी - 40 किमी

9) 18 मी 20 किमी - 80 किमी

आयतांमधील चौकोनांची संख्या मोजने.

पद्धत 1 - आयताची लांबी आणि रुंदीचा गुणाकार करणे.

पद्धत 2 - क्षेत्रफळ काढणे.

आयताचे क्षेत्रफळ = लांबी X रुंदी

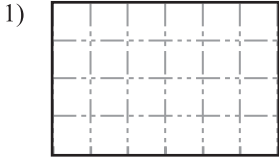
A आकृतीचे क्षेत्रफळ = लांबी X रुंदी = 5 सेमी X 3 सेमी = 15 सेमी

चौरसाच्या आतील भाग मोजल्यास आपल्याला समान किंमत मिळेल.

B आकृतीचे क्षेत्रफळ = लांबी X रुंदी = 3 सेमी X 3 सेमी = 9 सेमी

चौरसाचे क्षेत्रफळ = बाजू X बाजू असेही असू शकते.

आयताचे क्षेत्रफळ काढ.

क्षेत्रफळ = चौ.सेमी

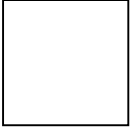

क्षेत्रफळ = चौ.सेमी

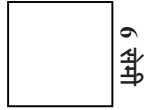
खाली दिलेल्या चौरसांचे क्षेत्रफळ काढ.

उदा.

8 मी

3)

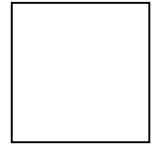
4)

12 मिमी

5)

11 मिमी

क्षेत्रफळ = 8 X 8 = 64 चौ.सेमी

..... चौ.मिमी

..... चौ.मिमी

खाली दिलेल्या आयतांचे क्षेत्रफळ काढ.

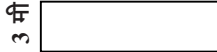
उदा.

9 सेमी

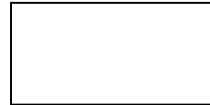
6)

10 मी

7)

7 मिमी

8)

5 मी

क्षेत्रफळ = 9 X 6 = 54 चौ.सेमी

..... चौ.मिमी

..... चौ.मी

9)

12 मिमी

10)

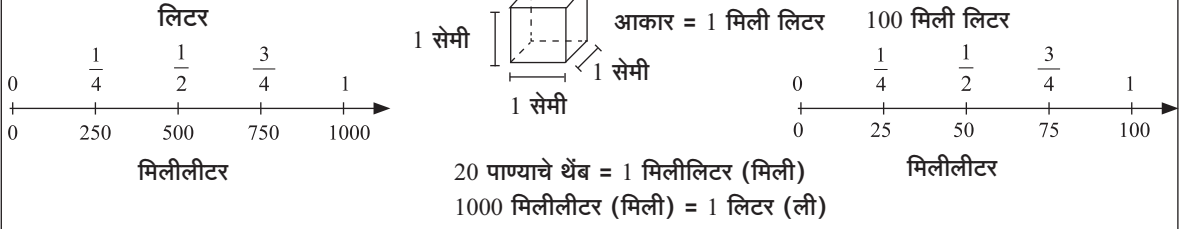
8 मी

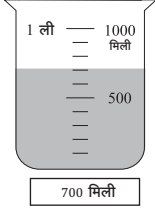
..... चौ.मिमी

..... चौ.मी

आकारमान

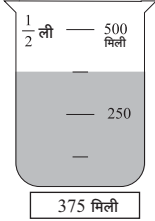
उदा.

चंचुपात्रामध्ये, 1000 मिलीचे 10 समान भाग रेषांनी दाखविले आहेत .
प्रत्येक भाग $1000/10 = 100$ मिली आहे.

पाण्याची पातळी तळापासुन 7 व्या चिन्हावर आहे.

म्हणुन, चंचुपात्रामध्ये पाण्याचे प्रमाण $7 \times 100 = 700$ मिली आहे.

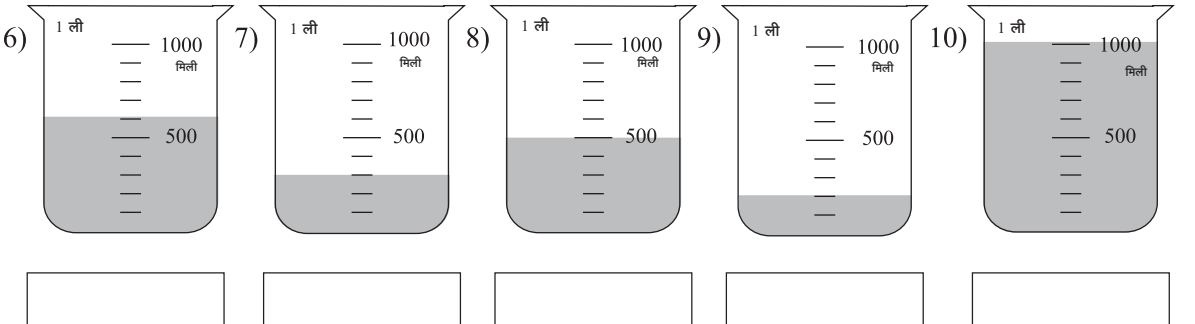
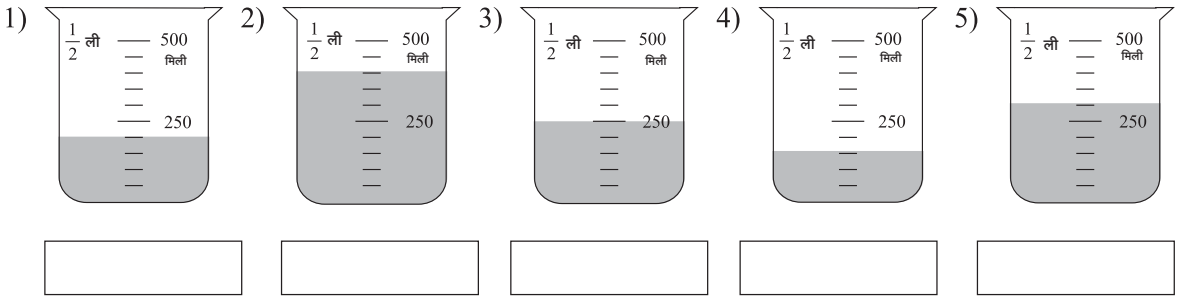

चंचुपात्रामध्ये 500 मिलीचे 4 समान भाग रेषांनी दाखविले आहेत.
प्रत्येक भाग $500/4 = 125$ मिली आहे.

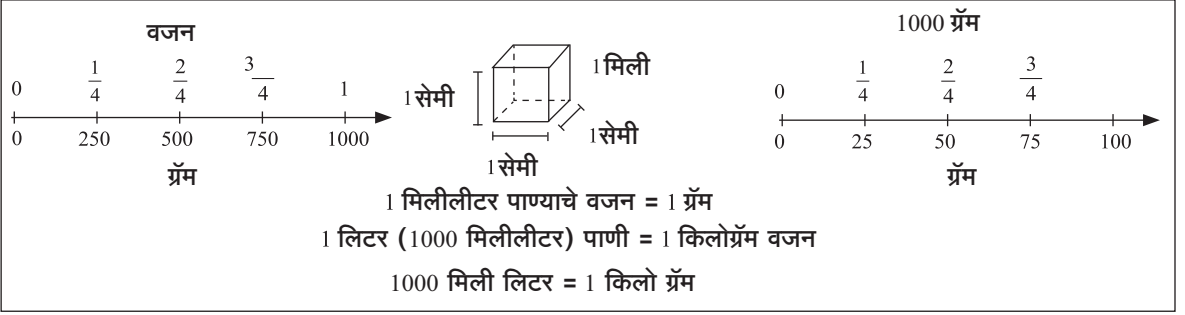
पाण्याची पातळी तळापासुन तिसऱ्या चिन्हावर आहे.

म्हणुन, चंचुपात्रामध्ये पाण्याचे प्रमाण $125+125+125 = 375$ मिली आहे.

खालील प्रत्येक चंचुपात्रातील पाण्याचे प्रमाण लिही.

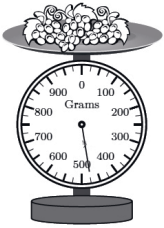
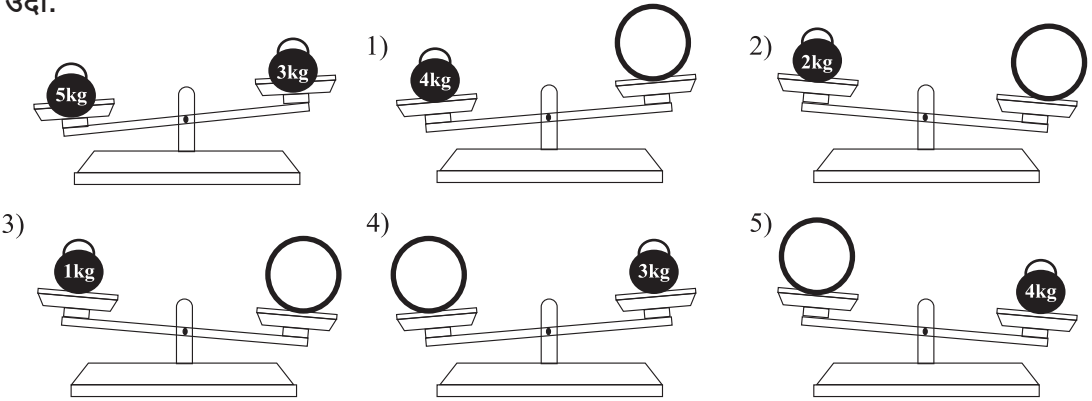
वजन

आपल्याकडे 1 किलो, 2 किलो, 3 किलो, 4 किलो, 5 किलो वजनाची मापे दिली आहेत.

खाली दिलेल्या रिकाम्या जागेत योग्य वजनाची मापे ठेव.

उदा.

हा वजनकाटा एक किलो किंवा 1000 ग्रॅम वजनाच्या वस्तू मोजू शकतो.

प्रत्येक 100 ग्रॅमचा भाग 4 समान रेषांनी दाखविलेला आहे.

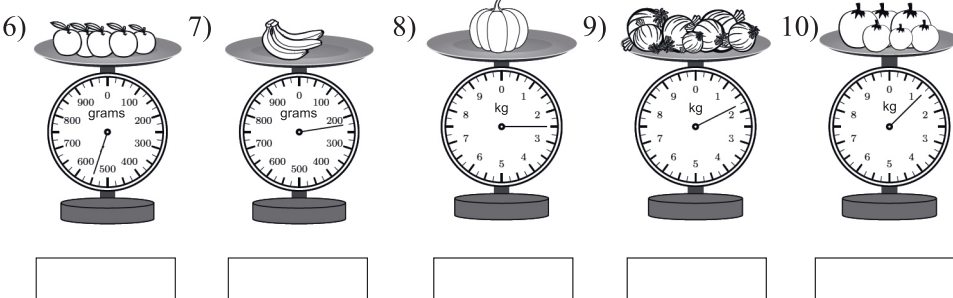
प्रत्येक लहान रेषा $100/4 = 25$ ग्रॅम दाखविते.

वजन काट्यातील काटा 400 ग्रॅम नंतर 3 रेषा दाखवत आहेत.

म्हणून च काट्यामध्ये दाखविलेले वजन खालीलप्रमाणे -

$$400 + (3 \times 25) = 400 + 75 = 475 \text{ ग्रॅम}$$

खालील प्रत्येक वस्तूचे दर्शविलेले वजन लिही.

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

माहिती कशी हाताळावी हे समजून घेऊयात.

1. ताळ्याच्या खुणा.

| = 1

|| = 2

||| = 3

|||| = 4

||||| = 5

||||| | = 6

2. संख्या पाहून ताळ्याच्या खुणा लिही.

..... = 8

..... = 10

..... = 14

..... = 22

3. ताळ्याच्या खुणा पाहून त्यावरून संख्या लिही.

|||| |||| =

|||| |||| |||| =

|||| |||| |||| |||| |||| =

4. खाली 25 विद्यार्थ्यांचा रक्तगट दिलेला आहे.

दिलेल्या माहितीचा वापर करून खालील तक्त्यामध्ये ताळ्याच्या खुणा आणि विद्यार्थी संख्या लिही.

A, B, O, A, AB, O, A, O, B, A, O, B, A, AB, AB, A, A, B, B,
O, B, AB, O, A, B

रक्तगट	ताळ्याच्या खुणा	विद्यार्थी संख्या
A		
B		
O		
AB		

5. गणित विषयात 28 विद्यार्थ्यांना मिळालेले गुण खालीलप्रमाणे आहेत. (गुण 10 पैकी) या माहितीच्या आधारे खालील प्रश्नांची उत्तरे लिही.

8, 1, 2, 6, 5, 5, 5, 0, 1, 9, 7, 8, 0, 5, 8, 3, 0, 8, 10, 10, 3, 4, 8, 7, 8, 9, 2, 0, 8

a) 5 आणि त्यापेक्षा जास्त गुण मिळालेले विद्यार्थी संख्या किती आहे?

b) 4 आणि त्यापेक्षा कमी गुण मिळालेले विद्यार्थी संख्या किती आहे?

1. 50 कुटुंबाकडे स्वताच्या मालकीच्या असलेल्या दुचाकी वाहनांची संख्या दिली आहे.

दिलेल्या माहितीचा वापर करून ताळ्याच्या खुणा आणि संख्या लिही.

1, 1, 2, 1, 1, 1, 2, 1, 2, 0, 1, 1, 2, 3, 1, 2, 1, 1, 3, 2, 1, 2, 3, 1, 0, 2, 1, 0, 2, 1, 2, 1, 2, 1, 1, 4, 1, 3, 1, 1, 2, 1, 1, 1, 1, 2, 3, 2, 1, 1.

मालकी कुटुंबाची संख्या	ताळ्याच्या खुणा	संख्या
1 गाडी		
2 गाड्या		
3 गाड्या		
4 गाड्या		

2. वर्गातील 30 विद्यार्थ्यांना परीक्षेमध्ये मिळालेली श्रेणी खाली दिलेली आहे, तर त्यांचा वापर करून तक्त्यात ताळ्याच्या खुणा आणि संख्या लिही.

B, C, C, E, A, C, B, B, D, D, D, B, C, C, A, C, B, E, A, D,
C, B, E, C, B, E, C, D, A, E.

विद्यार्थ्यांची श्रेणी	ताळ्याच्या खुणा	संख्या
A श्रेणी		
B श्रेणी		
C श्रेणी		
D श्रेणी		
E श्रेणी		

3. खालील माहितीमध्ये 40 विद्यार्थ्यांच्या शर्टची मापे दिली आहेत, तर त्यावरून रिकाम्या जागा भर.

शर्टची मापे	ताळ्याच्या खुणा	संख्या
30		3
32		
34		8
36		
38		10
40		7

1. खालील माहितीमध्ये आठवड्यातील वेगवेगळ्या दिवसांची विज्ञान प्रदर्शनास भेट दिलेल्या लोकांची संख्या दिलेली आहे.

दिवस	भेट दिलेल्या लोकांची संख्या ☺ = 100 लोक
सोमवार	☺☺☺☺☺
मंगळवार	☺☺☺☺☺☺☺☺
बुधवार	☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺
गुरुवार	☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺
शुक्रवार	☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺
शनिवार	☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺☺

वर दिलेल्या तक्त्याचे निरीक्षण करून प्रश्नांची उत्तरे लिही.

- सोमवार पासून शनिवारपर्यंत किती लोकांनी भेट दिली आहे?
- कोणत्या दिवशी सर्वात जास्त लोकांनी भेट दिली आहे?
- कोणत्या दिवशी सर्वात कमी लोकांनी भेट दिली आहे?

2. एका वर्गात 44 विद्यार्थ्यांनी कोण कोणती फळे निवडली आहेत ते खाली दिलेले आहे.

A, O, B, M, A, G, B, G, A, G, B
M, A, G, M, A, B, G, M, B, A, O
M, O, G, B, O, M, G, A, A, B, M
O, M, G, B, A, M, O, M, O, A, M

ABGMO – अनुक्रमे सफरचंद, केळी, द्राक्ष, आंबा, संत्री असे आहे .

- कोणती 2 फळे समान संख्येने विद्यार्थ्यांना आवडतात?
- कोणती फळे सगळ्यात जास्त विद्यार्थ्यांना आवडली?

1. इयत्ता 6 वीच्या 44 विद्यार्थ्यांच्या खेळाच्या निवडी खालील प्रमाणे आहेत.

फुटबॉल, क्रिकेट, फुटबॉल, खो-खो, हॉकी, क्रिकेट, हॉकी, खो-खो, टेनिस, टेनिस, क्रिकेट, फुटबॉल, खो-खो, हॉकी, क्रिकेट, फुटबॉल, टेनिस, फुटबॉल, हॉकी, खो-खो, फुटबॉल, क्रिकेट, क्रिकेट, फुटबॉल हॉकी, खो-खो, टेनिस, फुटबॉल, हॉकी, खो-खो, टेनिस, फुटबॉल, हॉकी, क्रिकेट, फुटबॉल, हॉकी क्रिकेट, फुटबॉल, फुटबॉल, खो-खो, फुटबॉल, क्रिकेट, फुटबॉल, हॉकी

वरील माहितीचा वापर करून ताळ्याच्या खुणा आणि संख्या लिही व त्यावरून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिही.

खेळ	ताळ्याच्या खुणा	संख्या
फुटबॉल		
क्रिकेट		
खो-खो		
टेनिस		
हॉकी		

- a) कोणता खेळ विद्यार्थ्यांना जास्त आवडतो?
b) कोणता खेळ विद्यार्थ्यांना कमी प्रमाणात आवडतो?

2. खालील सारणीमध्ये शहरातील टेलिफोन डिरेक्टरीमधील आडनावांची माहिती चित्ररूपात दिली आहे.

आडनाव	लोकांची संख्या ☺ = 100 लोक
देशमुख	☺☺☺
जाधव	☺☺☺☺☺
चौधरी	☺☺☺☺
पाटील	☺☺☺☺
पंडीत	☺☺
जगदाळे	☺☺☺

वरील सारणीचा अभ्यास करून प्रश्नांची उत्तरे द्या.

- a) पाटील आडनावाच्या लोकांची संख्या किती आहे?
b) टेलिफोन डिरेक्टरीमध्ये कोणते आडनाव जास्त वेळा आले आहे?
c) टेलिफोन डिरेक्टरीमध्ये कोणते आडनाव कमी वेळा आले आहे?

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:	☺ ☹ ☹	पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी	
---------------------------	-------	---------------------------	--

“आम्ही ही पुस्तिका निर्माण करत असताना आशया संदर्भातील त्रुटी आणि टंकलेखनातील त्रुटी कमी करण्याचे सर्व प्रयत्न केले आहेत. तथापि, तुम्हाला काही चूक आढळल्यास किंवा या पुस्तिकांची उपयोगिता सुधारण्यासाठी आपल्या काही सूचना असल्यास, कृपया संपर्क साधावा. आपण आपल्या सूचना आम्हाला खालील ई-मेल आयडीवर पाठवू शकता.”

feedback@sikshana.org

+91 80 26629890 ☎

info@sikshana.org @

www.sikshana.org 🌐

41, K. R. Road, Basavangudi 📍

Bengaluru – 560004, Karnataka